

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

דבר העורך

בתמונות: הגביע של הערוך לנר שנמצא כיום בידי צאצאיו המכיל 122 סמ"ק (לפי יחס שווה משקל / נפח).

בתמונות: הגביע של מרן הג"ר יוסף חיים זוננפלד זצ"ל רבה של ירושלים, הגביע מכיל 90 סמ"ק. ישר כח למשפחת פלס צאצאי הגרי"ח זוננפלד, על רשותם האדיבה לפרסום התמונות.

בתמונות: הגביע של בעל ה'לשם' סבו של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל הגביע הכיל מתחילה רק 120 סמ"ק, והיה מונח לפני הגרי"ש בליל הסדר, ולא השתמש בו לכוסות מחמת שיעורו הקטן.

כשראה חתנו הג"ר יצחק זילברשטיין שליט"א את צערו פנה אל חברת ה'צורפים' שהוסיפו תוספת על הגביע והשיעור של הגביע עם התוספת הוא 180 סמ"ק. כשמסר את הגביע המתוקן לידי הגרי"ש לא היה גבול לשמחתו, ומאז השתמש בו לד' כוסות בליל הסדר.

בתמונה ניתן להבחין שהחלק העליון של הגביע נוסף בתקופה מאוחרת. (אבני חן חלק א דברי זכרון מהגר"י זילברשטיין, חשוקי חמד, חיים שיש בהם הגדש"פ עמוד קלג).

תגלית: הגביע שהשתמש בו החפץ חיים נמצא כיום בידי צאצאיו משפחת זקס, על הגביע חרוט שמו של הג"ר ישראל סלנטר זצ"ל - בעל הגביע, שהביאו להג"ר מאיר אטלס זצ"ל, שהביאו לחתנו הג"ר אלחנן וסרמן זצ"ל, שהביאו להג"ר מנחם מנדל זקס זצ"ל חתן החפץ חיים לכבוד שמחת נישואיו.

על פי השמועה, אחר ההשתדלות להגיע לחקר האמת, הגביע מכיל יותר מ- 140 סמ"ק, ומנהג החפץ חיים בליל הסדר שבכוס ראשון קידש על גביע זה, ואת שאר ג' הכוסות מזג בכוס זכוכית קטנה יותר.

בברכת התורה
עקיבא יוסף לוי

נושא הגיליון

'שיעור יין לארבע כוסות'

היין (=75) כוס (=86)

כוס הגון (=150) כוס כהוגן (=170)

הלכה למשה מסיני: מבואר בגמ' (עירובין דף ד. סוכה דף ה: ו) שיעורין חציצין ומחיצין הלכה למשה מסיני. ואחד מהם הוא שיעור רביעית יין לנזיר. ואסמכוה על הפסוק (דברים פרק ח פסוק ח) אַרְבַּע חֲטָה וְשִׁעְרָה וְנָפַח, שכל הפסוק נכתב לשיעורין, ולומדים מהמילה וְנָפַח שיעור רביעית יין לנזיר.

ומבואר בגמ' (נזיר דף לח.) עשר רביעיות הן: רביעית יין לנזיר, ד' כוסות בפסח טעון רביעית, חכם ששתה רביעית יין אל יורה, כהן ששתה רביעית יין ונכנס למקדש חייב מיתה, רביעית דם מטמאה באוהל, רביעית שמן לחלות של קרבן תודה, רביעית שמן לנזיר, רביעית מים למצורע, מים טמאים פוסלים את הגוף ברביעית, המוציא רביעית משקין בשבת חייב. עוד מבואר שם בגמ' דברים שיש מחלוקת בשיעורם, שיעור רביעית מים לנטילת ידים, שיעור רביעית מים להשקאת סוטה, רביעית מים מבטל מי רגלים. וכן יש שיעור רביעית למקוה דבטלה רבנן.

מעניין לציון קושיית הגר"ח קנייבסקי זצ"ל (דרך אמונה תרומות פרי י הלכה ג באור הלכה ד"ה שתייה), שבתשע מקומות מצינו שהשיעור הוא כזית, ובתשע מקומות מצינו שהשיעור הוא רביעית, ומיישב שם את הסתירה בבקיות גדולה.

1. רביעית = מידת נפח

אופן המדידה: מבואר בגמ' (פסחים דף קט.) והובא בטור

תמונות מהביקור ההיסטורי של רבני 'הילכתא' בבית מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי זצוק"ל חורף תש"פ

מטבע דרהם עתיק כפי שהיה בזמן הרמב"ם שהשתמש בו לקביעת מידות ושיעורי תורה (מתוך ספר הידורי המדמי).

3. שיעור הגר"ח נאה = 86 סמ"ק

לא התקטנו הביצים: שיעור הגר"ח נאה (קונטרס השיעורים עמוד ט, שיעורי תורה עמוד לב עמוד עז) שנקט את השיעור הקטן כמנהג ירושלים שרביעית הוא כ- 86 סמ"ק ('כוס' = בגימטריה 86) וליתר דיוק 86.4 סמ"ק. והוכיחו כשיטה זו מדברי הראשונים הרוקח והרא"ש והטור והמרדכי ומהר"ל ומהרי"ל וריבני ירוחם.

משקל של מטבע הדרהם (מטבעות עתיקות שהיו בשימוש באימפריה הערבית - ראה תמונה) שימש את הרמב"ם לציון מידות ושיעורי תורה, וכפי שכתב הרמב"ם (פירוש המשניות עדידות פרק א משנה ב), שלאחר מדידה מדויקת בתלית הדיוק, מצא שהרביעית האמורה בכל התורה, מחזיקה קרוב לעשרים וששה דרהם יין (ככל הנראה כוונת הרמב"ם לדרהם מצרי עתיק), וקרוב לעשרים ושבעה דרהם מים. שיעור הגר"ח נאה מבוסס על משקל הדרהם, ועל ההנחה שמשקלו לא השתנה מזמן הרמב"ם עד זמננו.

ר' חיים נאה מדד את הדרהם הטורקי שהיה בימיו בארץ ישראל, במשקל 3.2 גרם, וכאשר חישוב עשרים ושבע דרהם שהוא המשקל של רביעית מים לפי השיעור שכתב הרמב"ם, יוצא 86.4 סמ"ק, ולפי החשבון הזה יוצא שהרמב"ם מדד את הנפח המעוקב של שיעור רביעית, בסך הכל 10.8 אצבעות מעוקבות (10.8 = 2.7 * 2 * 2). נמצא לפי שיעורי זמננו שהאצבע שהרמב"ם מדד בה הייתה בת 5 ס"מ.

4. השיעור הקטן = 75 סמ"ק

השיעור הקטן: וכתב הג"ר חיים פינחס בנשי שליט"א (מידות ושיעורי תורה פרק ד סעיף ח) ששיעור רביעית הוא 75 סמ"ק (בגימטריה = 'היין') בדק ומצא, שמטבעות הדרהם שהיו בזמן הגאונים והרמב"ם היו יותר קטנים ממטבעות הדרהם שהיו בזמן רבי חיים נאה בערך של כ- 12%, 7-10, ומשקלם היה 2.83-2.97 גרם, ויוצא לפי החישוב הזה ששיעור רביעית הוא 74-76 גרם, כאשר רוחב כל אגודל הוא 1.9 ס"מ. והוסיף (פרק ה הערה 81) שהגיע את תוכן דבריו לפני הגר"ש א' איערבאך זצ"ל והשיב לו, שמע מכבר שהגר"ח נאה הפריז במידותיו, אך מכיון שהוא בעצמו אינו מתמצא במשקל הדרהמים העתיקים אינו יכול להחליט בסוגיא זו.

מאידך לדעת הגר"ש אלישיב זצ"ל יש לנהוג כמנהג המקובל 86 סמ"ק ולא לשנות. וכאשר קברו לפניו שמצאו שמידות המטבע הדרהם קטנות יותר, לא הסכים לקבל, והתבטא שלפני זמן העידו בפניו להיפך, ולא ניתן לסמוך על ביירוים כאלו.

5. מנהגי הקהילות

בריב"ס: לדעת הגר"ח בריסק זצ"ל (הגדת מבית לוי עמוד צב), שיעור רביעית כביצה ומחצה, ולפי מה שקבעו האחרונים שהביצים נתקטנו צריך שיהא בו 150 סמ"ק, ויש להחמיר שיהיה בו 170 סמ"ק, כמשמעות הצל"ח בפסחים שהביצים התקטנו יותר מחצי, ואם כי יש להקל בשיעור זה כדי' נוסות שהם מדורגן, ייתר בכוס ראשון יש להחמיר כי להרבה פוסקים עיקרו דאורייתא משום של קידוש של יום טוב.

ספרדים: המנהג המקובל אצל הספרדים הוא לשער בשיעור הקטן של הגר"ח נאה וכפי שכתב הג"ר עובדיה יוסף זצ"ל (חזון עובדיה שבת חלק ב עמוד גר, מאור ישראל פסחים סוף דף מח). שיעור רביעית הוא כשמונים גרם. וכעין זה כתב הגר"צ אבא שאול זצ"ל (שו"ת אור לציון חלק ג מבואות א אות ג עמוד לב) שכל

(סימן תעב), שיעור רביעית של תורה, אצבעים על אצבעים, ברום אצבעים וחצי אצבע וחומש אצבע. כלומר, תכולה של כלי ברוחב 2 אצבעות, עומק שתי אצבעות, גובה 2.7 אצבעות, והמקור הוא משיעור מקוה שהוא כשיעור גוף האדם, אמה על אמה בגובה 3 אמות ומכיל 40 סאה, ולפי החשבון המבואר ברשב"ם (שם), יוצא שהשיעור האמור מכיל רביעית הלוג.

הנתונים הבאים מוסכמים על כל השיטות. שיעור רביעית הינו שיעור נפח, מקובל כיום למדוד נפח במידת סמ"ק (ראשי תיבות סנטי מטר קוב, cc, centimeter cubed), כלומר ריבוע של ס"מ על ס"מ. (כמו אבן של משחק 'חמש אבנים'). לוג = 6 ביצים, רביעית הלוג = 1.5 ביצים. השאלה היא האם הביצים בזמננו, קטנים מהביצים שהיו בזמן חז"ל.

גדולי הפוסקים: סוגית השיעורים נדונה רבות בספרי הפוסקים בכל הדורות, והכריעו בזה הרמב"ם (עירובין פרק א הלכה יב) הטור והשו"ע והנשואי כלים (סימן תפו סעיף א), והמשנ"ב (ס"ק א, וביאור הלכה סימן רעא ד"ה והוא, וד"ה של רביעית), ולמעשה שתי שיעורים עיקריים התקבלו בדורות האחרונים, השיעור הגדול נקרא שיעור החז"א, והשיעור הקטן נקרא שיעור רבי חיים נאה, כדלהלן.

וכתב הביאור הלכה (סימן רעא ד"ה של), בכל דבר שהוא דאורייתא כנון כזית מצה בליל הסדר, יש להחמיר בוודאי כשיעור הגדול, וכן לקידוש של ליל שבת שיעקרו דאורייתא נכון לחוש ולכתחילה לשיעור הגדול, אך לקידוש של שבת בבוקר ובשאר כוס של ברכה, אפשר לסמוך על מנהג העולם כשיעור הקטן. ולכתחילה צריך שהכוס תחזיק כשני ביצים עם הקליפה.

2. שיעור חזון איש = 150 סמ"ק

התקטנו הביצים: לפי שיעור החז"א (קונטרס השיעורים או"ח סימן לט ס"ק א-1) שיעור רביעית הוא כ- 150 סמ"ק ('כוס הגון' = בגימטריה 150), וליתר דיוק 149.29 סמ"ק, וכפי שהאריך לבאר משנתו הגר"י יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל (שיעוריין של תורה שיעורי המצוות עמוד ט אות יח), וביאר שאין להוכיח כשיעור הקטן ממנהג עשירי.

השיעור מבוסס על חידוש שכתבו אותו כמה מגדולי האחרונים. הראשון הידוע שבהם בעל הנוהג ביהודה רבי יחזקאל לנדא מפראג בספרו צל"ח (פסחים קטז), וכדבריו נקטו החתם סופר (הובא בשערי תשובה), הערוך לנר (הובא בביאור הלכה סימן תרמח סעיף כב ד"ה פחות), והגר"א אפרים זלמן מרגליות זצ"ל, שהביצים שלנו התקטנו לכדי מחצית מהשיעור, ולכן שיעור הרביעית שהוא ביצה ומחצה הוא 150 סמ"ק. וכתוב במעשה רב (סימן קה) שמדדו לפני הגר"א ונמצא כמו השיעור הגדול ויש לשער לחומרא לענין רביעית וכזית בפסח.

וכך כותב הצ"ח (שם), ששני שיעורי חלה מכחישים זה את זה, ששיעור חלה לפי ממות של ארבעים ושלוש ביצים וחומש הוא פחות משיעור 'פינט', ולפי מדידת אצבעות עולה לשיעור 2 'פינט', ובהכרח שהמידות השתנו מזמן חז"ל, או שהאגודלים שלנו גדולים יותר מהאגודלים שלהם, או שהביצים התקטנו ממה שהיה בזמנם, וכיון שידוע שהדורות הולכים ומתמעטים, ולא מסתבר שהאגודל שלנו גדול מהאגודלים שהיו בזמנם, ועל כרחך שהביצים בזמננו התקטנו. ומסיים ופורת לא דייקנן לחומרא.

גדולי ספרד לא סברו שהשתנה השיעורים, ונהגו כשיעור הקטן. וכן כתב בספר הידורי המדוט בשם גדולי פוסקי הספרדים.

מנהג ירושלים: מנהג ירושלים מקדמת דנא כשיטת הגר"ח נאה, כפי שהעיד **הגרש"ז איערבאך זצ"ל** (הליכות שלמה פסח פרק ט סעיף ח דבר הלכה אות טז ארצות הלכה 53, הלכות יום כיפור פרק ו' ומעריב 47), ואמר בשם הגר"ר **דוד בהר"ר זצ"ל** שחישוב כשיטת הגר"ח נאה זצ"ל.

הוכיח כן הגר"ר **דוד בהר"ר זצ"ל** (ארח דוד עמוד רלז), שהרי מזמן הגמרא ועד זמן הרמב"ם לא התקטנו, ומהרמב"ם עד זמן הב"י גם לא התקטנו, ומב"י ועד זמן הש"ך גם לא התקטנו, ולא מסתבר שהתקטנו השיעורים, כי אם כן אבותינו היו מספרים לנו דבר זה ומעוררים על כך, ואיך יכול להיות שעד הרמב"ם לא התקטנו, וכן עד הבית יוסף ועד הש"ך, ורק מהש"ך עד זמננו התקטנו, וכן מוכיח מהכוכבים ועוד מידות שנמצאו שתואם לשיעור הקטן. וציין שם בהגהות עלי ארח (מספר 553) עיין בספר **שיעוריו של תורה** (עמוד נג הערה ז) מה שכתב בזה.

ולדעת הגר"ר **שמואל הלוי ואזנר זצ"ל** (שבט הלוי חלק ו' סימן ט) סתימת הטור ושו"ע בכמה דוכתא דלא התקטנו השיעורים, ואין לומר בשום אופן שממית סתימת השו"ע עד היום נתקטנו הביצים שזה דבר שהחוש ודעת תורה מכחישים, ואם כי שאנחנו מחמירים לכתחילה כדעת רבותינו הצ"ח והח"ס והחזון איש היינו לכתחילה בדאורייתא, לא כן בקדוש השקרא, ושאר דרבנן שסמך על השיעור הקטן.

לחוש לחומרא: ולדעת הגר"ש **אלישיב זצ"ל** (קובץ תשובות חלק ב' סימן ל, הגדה של פסח הלילה הזה עמוד 24, הגדת מרן הגר"ש אלישיב עמוד 70 הערה פו לעמוד קג, עדות בנו לרבינו הילכתא) יש לנהוג כמו שכתב הביאור הלכה שבחיוב שתיה דאורייתא צריך את השיעור הגדול, ובחיוב שתיה דרבנן מספיק השיעור הקטן, ולכן ל' כוסות שחיובו מדרבנן (משנ"ב) סימן תפו סוף ס"ק א, יכול ליקח ד' כוסות בשיעור הקטן של נאה 86 סמ"ק שכן היה מנהג ירושלים, ובפרט אם קשה לו כגון נשים גרילות לשתות יין, והמחזיר כשיעור הגדול של סמ"ק 150 סמ"ק נבוא עליו ברכה.

וחידשו תלמידי הגר"ש אלישיב (פ.ד. / ז. / ק.), וכן מעידים בשם **הגר"ש ואזנר זצ"ל** שבליל הסדר שיעקר החיוב הוא בין, ואילו מיץ ענבים הוא רק בדיעבד (וישא יוסף חלק ד סימן קז, שבות יצחק חלק ד פרק י' אות ב) אם כן עדיף להחמיר לשתות יין ממש בשיעור הגר"ח נאה, מאשר מיץ ענבים בשיעור החזו"א. וכן דעת הגר"ר **צבי רוטנברג שליט"א** כיון שמנהג פולין וכמעט בכל תפוצות ישראל כשיעור הקטן, לכן עדיף יין כשיעור הקטן, מאשר מיץ ענבים כשיעור הגדול.

וכתב בפניני הלכה (תזריע תשפ"ב) בשם **גדולי הוראה שליט"א**, שנפק"מ בפסח שחל בשבת (כמו השנה שנת תשפ"ב) שכוס הראשון של קידוש עיקרו דאורייתא, בשונה מכל פסח שקידוש של יום טוב הוא רק דרבנן (משנ"ב) סימן רעא ס"ק ב בשם המגן אברהם, ולכן בכוס הראשון צריך שיעור גדול. ופלפל מדברי

פוסקי זמננו, האם יש עצה לקיים את הכוס של קידוש דאורייתא של שבת על ידי 'שומע כעונה' מגדול הבית כמו בכל שבת, ואת הדין של ד' כוסות יקיים כל אחד מהמסובים בשיעור הקטן שלפניו, או שלא מועיל כי סוף סוף גם הכוס שלפניו הוא כוס של קידוש. ויש להסתפק האם עדיף שיעור גדול וישתה רק רוב, או שיעור קטן וישתה הכל, ואם מוגדר כספיקא דדינא, צריך לקחת שיעור גדול שהוא לעיכובא, ושתית כל הכוס הוא רק לכתחילה, ואם מוגדר רק כחומרא בעלמא יתכן שעדיף שיעור קטן וישתה הכל (ז.א.)

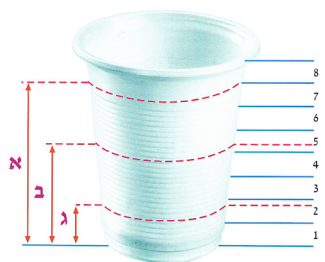
חזן לארץ: לדעת הגר"ר **משה פיינשטיין זצ"ל** (אגרות משה או"ח א סוף סימן קלו, הגדה של פסח ויגד משה עמוד 61 סעיף ה, הגדת קול דודי באנגלית עמוד טו לבנו של הגרמ"פ) שיעור רביעיית לפי ג' ביצים, למצוה דאורייתא 130 סמ"ק, ולמצוה דרבנן 97.5 סמ"ק, ויש שכתבו בשמ"ק 93 סמ"ק.

וכתב **בשמירת שבת כהלכתא** (פרק מז סעיף ט) שמנהג ירושלים ועדות המזרח 86 סמ"ק, יש מחמירים וכן המנהג בחו"ל ששיעור רביעיית הוא 137 סמ"ק. והנהוגים כחזו"א מחמירים לשיעור של 150 סמ"ק. במה דברים אמורים בקידוש בלילה והבדלה שיעקרו דאורייתא, וגם קידוש והבדלה של יום טוב דינים כשל שבת, אבל בקידוש של יום שהוא רק מדרבנן יש לסמוך על השיעור הקטן.

בספר **עלה יונה** (עמוד קנד) כתב ששיעור רביעיית הוא 136 סמ"ק, וזה מתאים עם השיעור של גביע החפץ חיים (ראה 'דבר העורך') שמכיל יותר מ-140 סמ"ק.

לחומרא: לדעת החזו"א וההולכים בדרכו והמחמירים כשיטת הצ"ח, תמיד נוהגים להחמיר בשיעור הגדול גם במידי דרבנן. יש מחמירים לחוש שרביעיית הוא 180-200 סמ"ק. ויש אומרים על פי הגר"ח מוולאזין שרביעיית הוא ג' ביצים, וכל ביצה היא 60 סמ"ק כי הביצים התקטנו יותר מחצי, נמצא שהרביעיית הוא 180 סמ"ק.

איור להמחשה מספר מעיין הברכה עמוד 437

ברטרטו - כוס חד פעמית נהילה למשקאות קרים. 180 CC, בגודל 4.5 קוטר למטה, 7 ס"מ קוטר למעלה על 8 ס"מ גובה.

- א. שיעור רביעיית לחזון איש.
- ב. שיעור רביעיית לנר"ח נאה. כמות השתיה החייבת בברכה אחרונה למחצית העולם, היא הכמות של משקה כשהכוס מלאה עד קצת יותר מחצי גובהה.
- ג. שיעור כוית משקה, זוהי כמות שיש בה ספק אם חייבת בברכה אחרונה, וראוי לשתות פחות משיעור זה, או שישתה שיעור רביעיית (שיעור סי' ריי מיב ס"ק י').

6. פולמוס השיעורים

מראי מקומות: כמה תלמידי חכמים, ערכו ביורורים ומדידות, וחברו ספרים ומאמרים בענין השיעורים, בדגש על שיעור רביעיית יין לקידוש בשבת ולד' כוסות בליל הסדר, ונציין חלק מהספרים שדנו בזה ונעתיק בהם מהכנת המאמר, **הגר"ש מואב"ר זצ"ל** (עלה יונה עמוד קכז), **הגר"ר חיים פנחס בנשי שליט"א** (מידות ושיעורי תורה פרק טז), **הגר"ר דוד יהודה מרגליות שליט"א** (הידורי המדות שער ב, קונטרס שיעורי המצות לליל הסדר), **הגר"ר משה לייב לוי שליט"א** (בית מלא חלק ב סימן פד), **הגר"ר שמואל יוסף שטיצברג שליט"א** (שערי ההגדה עמוד רלג), **הגר"ר משה ויא שליט"א** (פסח כשר ושמה עמוד 29, עמוד 45), **הגר"ר יצחק דריזי שליט"א** (שבות יצחק פסח פרק כה), **הגר"ר משה קוטקס שליט"א** (קונטרס 'שיעורי המצות לליל הסדר', מובא בקצרה בסוף 'לוח ההלכות והמנהגים'), **דור המלקטים** (קונטרס השיעורים), **משפט הלילה** (עמוד קה).

משיב כהלכה

ההגרלה השבוע על 100 שקל במזומן

הזוכה בהגרלת גיליון 349 בסך 100 שקל מזומן

האברך המופלג הר"ר אלחנן יהודה כהן שליט"א

ביתר עילית

שאלה: כמה יין ותוך כמה זמן צריך לשתות כוס של ברכה?

מהו שיעור היין שצריך לשתות בד' כוסות בליל הסדר, ובקידוש והבדלה בשבת ויום טוב, תוך כמה זמן צריך לשתות לכתחילה, ושיעור ההפסק באמצע השתיה שמעכב בדיעבד?

מקורות: גמ' (פסחים דף קז. קח: ורשב"ם ותוס' שם); טור ובית יוסף (סימן תעב); שו"ע ומשנ"ב (סימן רעא סעיף יג וביאור הלכה שם, סימן תעב סעיף ט, סימן רי שער הציון ס"ק יא); חידושי מרן רי"ז הלוי (הלכות חמץ ומצה פרק ז הלכה ט); ארחות רבינו (חלק ב עמוד ע); ויגד משה (סימן ו סעיף ז).

במדור זה מופיעה שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח תשובה נכונה על השאלה נכנס להגרלה. ההגרלה על דעת רבני המפעל, התשובות המובחרות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב.

בכדי להשיב ולהכנס להגרלה, מספיק לעיין במראה מקום אחד! נא להעביר את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה). בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 - שולח 4
2. בעמדות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' גיליון 'עומק הפשט'
3. בחדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
4. בקס מספר 6507823 - שולח 1532
5. במייל 5047867@gmail.com

המדור השבוע הוקדש לעילוי נשמת

מרת חיה שרה ב"ר רפאל ע"ה נלב"ע י"א ניסן תשל"ט
ת.נ.צ.ב.ה.

סיכום הגיליון:

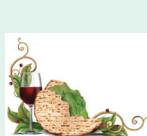
דינים העולים

- שיעור רביעית:** שיעור רביעית יין לנזיר הלכה למשה מסיני, ואסמכוה על הפסוק וּנְפֹן. לפי חשבון 40 סאה של מקוה = רוחב ואורך 2*2 אצבעות, בגובה 2.7 אצבעות.
- מדידה:** לוג = שש ביצים, רביעית הלוג = 1.5 ביצים שהיה בזמן חז"ל, לרוב הפוסקים ביצים שלנו כביצים שלהם, לשיטת הצ"ח ביצים שלנו התקטנו למחצית ורביעית = 3 ביצים שלנו.
- כמות:** שיעור הקטן = 75 סמ"ק (גימטריה = הי"ן, כחצי כוס חד פעמי). שיעור הגר"ח נאה = 86 סמ"ק (גימטריה 'כוס', יותר מחצי כוס חד פעמי). שיעור חזו"א = 150 סמ"ק (גימטריה 'כוס הגון', מעט פחות מכוס חד פעמי). שיעור הגרי"ז מבריסק = כ-170 עד 175 סמ"ק (גימטריה 'כוס כהגון', כוס חד פעמי כמעט מלא). יש מחמירים = 180 עד 200 סמ"ק (כוס חד פעמי רגיל = 180 סמ"ק).
- מעשה רב:** בקידוש של לילה והבדלה יש להחמיר כשיעור הגדול, אבל בקידוש של יום ובד' כוסות מספיק שיעור הקטן, ולכתחלה יחזיק הכוס כשני ביצים עם הקליפה. בליל הסדר שחל בשבת, הכוס הראשון צריך להיות כשיעור הגדול.

עדכוני הלכה

פולמוס השיעורים

שנה שעברה הופיעו 3 גיליונות בנושא 'פולמוס השיעורים' (ניתן להשיגם במערכת), גיליון מספר 302 בנושא 'שיעור כזית מצה', גיליון מספר 303 בנושא 'אופן מדידת מצה ומרור', גיליון מספר 304 בנושא 'כדי אכילת פרס'.

נושא הגיליון שלפנינו (מספר 350) שיעור יין לד' כוסות, שיעור רביעית בסמ"ק לארבע כוסות לחומרא ולקולא. נושא הגיליון הבא (מספר 351) 'משך זמן שתית כוס של ברכה'.

נושא הגיליון הבא:

'משך זמן שתית כוס של ברכה'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעזור את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

לע"נ ר' מתתיהו ב"ר יחזקאל שרגא זצ"ל נלב"ע י"ד ניסן תשס"ג
והר' מרדכי ב"ר משה זצ"ל נלב"ע ט"ז ניסן תש"פ
והר' שמואל מנחם ב"ר יצחק אייזיק זצ"ל נלב"ע כ"ב ניסן תשט"ו
ת.נ.צ.ב.ה.

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

גיליון שבועי עומק הפשט
שיעורים וימי עיון
בית הוראה טלפוני
ביורי הלכה אקטואליים
קו מידע הלכתי
חוברות הדרכה

מכון הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

קו מידע הלכתי

02-5377-085

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...

לקבלת הגיליון במייל: 5047867@gmail.com

פקס: 02-6507823